

Václava KALOUSOVÁ

Svět rokycanských měšťanů a měšťanek ve světle jejich testamentů v 16. až 18. století

Diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2012, 123 s. a 9 s. nestránkovaných obrazových příloh

Práce založené na rozboru testamentů patří v poslední době k tradičním postupům české i zahraniční historiografie a zároveň k častým tématům bakalářských a diplomových prací na Historickém ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity. Ostatně i diplomová práce Václavy Kalousové navazuje na její bakalářskou práci.

I z toho důvodu se diplomantka bezpečně orientuje v domácí i zahraniční literatuře a dokáže využít zejména její metodologické podněty. Snad pouze samotná prezentace základních děl k tématu v úvodu práce působí schematicky. Heuristickou základnu diplomové práce samozřejmě tvoří testamenty rokycanských měšťanů. Diplomantka využila zejména poslední vůle z 16. a počátku 17. století, provedla však také srovnávací sondu do 18. století. Zatímco v prvním období její vzorek čítal 202 závětí z let 1517-1623, v druhém případě to bylo 67 posledních vůlí z let 1733-1777, které jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Rokycanech. Tento časový záběr umožnil diplomantce sledovat proměny testamentárního diskurzu mezi 16. a 18. stoletím. Testamenty doplnila Václava Kalousová o dobovou preskriptivní literaturu, zejména o naučení k dobré smrti. Zde oceňuji, že kromě časového rozložení – sledovala tisky ze 16. i z 18. století, neopomněla zdůraznit i konfesijní rozdíly, a pracovala s knihami z katolického i nekatolického prostředí. Dalšími normativními prameny pak byly městské zákoníky. V neposlední řadě použila diplomantka také Album veleslavného bratrstva Matky Boží Sněžné v Rokycanech.

Struktura práce je poměrně tradiční. Diplomantka se postupně věnovala otázkám, na které testamenty umožňují odpovědět. Velmi pečlivý je popis rokycanské testamentární praxe, přičemž diplomantka dochází k závěru, že mezi 16. až 18. století se podoba testamentů proměňuje velmi pozvolna. Je škoda, že se více nepodařilo využít a interpretovat normativní text, který je součástí rokycanské knihy kšaftů. Se znalostí metodologických přístupů se poté Václava Kalousová věnovala podobě rodiny v Rokycanech 16. až 18. století. Další kapitola představila obraz zbožnosti. Kromě tradičních postupů sledování zbožných odkazů oceňuji zejména snahu diplomantky zdokumentovat ne zcela jasné náboženské poměry v Rokycanech

v raném novověku. V těchto pasážích diplomová práce velmi vhodně překračuje její zadání a bezpochyby bude důležitým podkladem pro dějiny města. Naopak tam, kde diplomantka využívá preskriptivní literaturu, působí práce spíše popisným dojmem. Další dvě kapitoly se věnují vnímání stáří, nemoci a smrti v testamentech a hmotné kultuře měšťanských domácností.

Na práci Václavy Kalousové oceňuji zejména její pečlivé metodologické ukotvení, je zřejmé, že velmi dobře zná podobně koncipované práce. Vítané je také zanícení pro dějiny Rokycan a důraz na rozprostření tématu v časovém a konfesijním rozpětí. Z formálního hlediska se diplomatka nevyhnula některým gramatickým a stylistickým prohřeškům. Diplomová práce je vhodně doplněna o obrazové přílohy.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a zejména kvůli formálním prohřeškům ji navrhuji ohodnotit již stupněm **velmi dobře**.

České Budějovice 11. června 2012

PhDr. Pavel Král, Ph.D.